

Globalizacija: pokušaj odrednice i etička pitanja i izazovi

Luka Tomašević

Katolički bogoslovni fakultet, Split

Sažetak

Danas se veoma puno i često govori o globalizaciji, u znanstvenim krugovima, u novinama, časopisima, u medijima, ali se teško dolazi do njezine općeprihvatljive odrednice možda i zbog same kompleksnosti pojma. Ipak, svi osjećamo da ona u naše živote unosi određene novine i sukobe, unosi nesklad između globalnog i lokalnog, a mijenja i način života gotovo po čitavom svijetu. Tehnologija i informatika su smanjile razlike između kultura, naroda i država. No, samo smanjivanje razlika je dovelo i do rušenja mnogih tradicija i vrednota, tako da je globalizacija u naše živote unijela i određenu dozu straha.

Globalizacija nije unijela samo nesklad u ekonomiju i razvoj, nesklad na tržištu i na pristupe k njemu, već je unijela nesklad na područje kulture i na područje psihe. Ona unosi sve više novina na području ljudskih odnosa, kako osobnih, tako i društvenih. Njezin proces otvara i neka nova etička pitanja i izazove. Stoga u ovom radu pokušavamo donijeti opisnu odrednicu samog pojma, različite pristupe tom fenomenu, ali i ukazati na etička pitanja koja ona izaziva i dati neke ponude etičkih rješenja.

Ključne riječi: globalizacija, globalizacijski procesi, društvo, razvoj, tržište, ekonomija, politika, etika, etički izazovi.

Globus nije više samo zemljopisni pojam, nije samo ni pedagoški ni znanstveni instrument. On je danas nematerijalna mreža vijesti i informacija koje su često istovremene na čitavom zemaljskom globusu.

Čim danas počnemo razmišljati o sebi i našem svijetu, odmah uočavamo niz promjena u nama, oko nas, u svijetu u kojem živimo. Od onog trenutka od kako se informacija znatno proširila zbog silno brzog tehničkog razvoja, naš svagdašnji život nije više isti. Današnji globus, zemaljska kugla, je umrežena mnoštvom vijesti i informacija. Postoje nova dobra, nove usluge, informacije su nam na dohvata ruke. A upravo to su operativni stožeri globalizacije.

Premda se pod pojmom globalizacije stalno misli na onu ekonomsku i tržišnu, tj. na prijelaz s nacionalnog tržišta na svjetsko, taj pojam se osjeća u sociologiji, ekologiji, u medijima, pa, čak, i u religiji. Globalizacija zahvaća kulture i gotovo da ih prisiljava na brze promjene samih vrednota. Stoga i nije čudno da postoje oni koji se tom procesu opiru, koji traže globalizaciju »s ljudskim licem« da bi se izbjegla homologizacija kultura, načina života i obiteljskih tradicija i vrednota.

Ako bismo globalizaciju shvatili kao jedinstveni suživot cijeloga svijeta, kao internacionalizaciju svijeta i društva, ona je onda dubinska i osnovna želja kršćanstva. Sam Isus je zaželio »da svi budu jedno« (Iv 17, 21), a sv. Pavao je naglasio da je Bog u Kristovoj krvi na križu želio »pomiriti za nj sve što je na zemlji ili na nebu« (Kol 1,20).

